

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 2
vedtoges med 78 stemmer mod 67.

§ 1, således ændret, ændringsforslag nr. 3 og § 2, således ændret,
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 70:

Forslag til folketingsbeslutning om børns beskyttelse mod vold.

Af Lenger (VS) m.fl.
(Fremsat 20/3 84).

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Det er tredje gang, vi skal behandle dette beslutningsforslag fra venstresocialisterne. Derfor kan jeg gøre mit svar kort.

Jeg er ikke enig med forslagsstillerne. Det er min indstilling, at forslaget ikke bør vedtages. Under den seneste førstebehandling af venstresocialisternes forslag – det var i november sidste år – advarede jeg imod de ten-

denser, der ligger i beslutningsforslaget. Det, jeg mener er helt afgørende, er, at vi her i folketinget må gøre os meget alvorlige overvejelser, inden vi lovgiver om familiens indre forhold. Jeg er meget stærkt imod, at det offentlige på den måde blander sig i familiernes interne anliggender. Lovgivning på dette område bør efter min opfattelse undgås i størst mulig udstrækning. Jeg tror, at der er mange, der med mig levende kan forestille sig de helt uhyggelige konsekvenser af, at der i lovgivningen fastsættes nærmere regler for, hvad forældre må og ikke må i forhold til deres børn.

Om de enkelte punkter i beslutningsforslaget vil jeg henvise til, hvad jeg sagde i november måned. Jeg vil dog godt knytte nogle enkelte bemærkninger til spørgsmålet om indførelse af en lovregel om, at børn ikke må udsættes for fysisk afstraffelse.

Alle kan vel være enige om, at børn naturligvis ikke bør udsættes for vold – det håber jeg da i hvert fald at alle her i salen kan være enige om – og det bør voksne heller ikke udsættes for. Men jeg tror, der er mange forskellige opfattelser af, hvorvidt det er gavnligt eller skadeligt, at forældre i særlige situationer griber til visse former for mild revselse af deres børn i stedet for til andre opdragelsesmidler. Er anvendelsen af sådanne midler værre eller bedre end kulde og ligegyldighed fra forældrenes side, altså en psykisk mere uhensigtsmæssig behandling?

Personlig er jeg imod, at børn overhovedet udsættes for legemlig afstraffelse, men jeg er ikke sikker på, at det er den helt almindelige opfattelse i befolkningen. Forskellige meningsundersøgelser i den sidste tid har jo tilkendegivet en noget anden mening med hensyn til spørgsmålet om legemlig afstraffelse. Det, disse undersøgelser mest tydeligt viser, er, at kun en lille del af befolkningen går ind for, at der skal lovgives på dette område. Og her er vi så tilbage ved det, jeg var inde på før: spørgsmålet om forældrenes valg af opdragelsesmidler bør kun i de mere ekstreme tilfælde være et lovgivningsanliggende.

Jeg vil også gerne minde om det, som var en central del af debatten under førstebehandling sidste gang: hvis man indfører et direkte forbud mod legemlig afstraffelse, vil det blive meget vanskeligt at opretholde den begrænsning, man i dag indfortolker i straffelovens regler om vold. Jeg vil gerne meget

[Justitsministeren]

stærkt advare imod, at man på denne måde foretager en udvidelse af det strafbare område på et felt, der må betegnes som særdeles følsomt. I mange andre henseender advarer også forslagsstillerne imod, at man udvider det kriminelle område. Derfor har jeg lidt vanskeligt ved at forstå, at man her opfordrer til en lovgivning, der vil udvide det kriminelle område.

Det er efter min mening ikke forbudslovgivning eller kriminalisering, vi har brug for i forholdet mellem forældre og børn. Det kan tværtimod forværre forældrenes og dermed børnenes forhold. Derimod vil jeg gerne være med til at diskutere, hvordan vi på anden måde kan skabe bedre rammer for, at forældre kan give deres børn en god og tryk opvækst.

Inge Fischer Møller (S):

Det, forslaget i korthed går ud på, er at sætte fokus på, hvordan vi kan sikre, at børn og unge udvikler sig sundt og trygt. Jeg kan sige, at socialdemokratiet giver sin fulde opbakning til og vil arbejde meget positivt for at få det nærmere undersøgt under det kommende udvalgsarbejde.

Per Stig Møller (KF):

Vold er naturligvis uantagelig under enhver form. For det første løser den kun midlertidigt og tilsyneladende de konflikter, som den vil slå sig igennem. For det andet avler den før eller siden ny vold, og det er jo også således, at et stort antal voldelige forældre selv har været udsat for vold som børn.

Den onde cirkel må brydes og ser da heldigvis også ud til gradvis at blive brudt, og der er en klarere holdning imod vold blandt yngre forældre. For at øge tempoet i den rigtige retning fandt det konservative folkepartis ordfører ved den foregående debat om revselsesretten, den 1. april 1982, fru Lis Møller, at den foreslåede oplysningskampagne egentlig kunne gå i gang med det samme og ikke burde afvente noget som helst arbejde i udvalget. Det mener vi stadig. Kampagnen bør ikke forsvinde, bare fordi VS' 3 andre forslag ikke måtte nyde fremme. Vi har nemlig alvorlige betænkeligheder ved de øvrige forslag.

Først er der revselsesretten. Det blev ved den delvise genfremsættelse af beslutnings-

forslaget i 1983 godtgjort, at domstolene ikke dømmer i disse sager som før, hvorved begrebet revselses råderum er blevet indskrænket. Dertil kommer, at selve begrebet i sig selv er uklart. Hvad er værst: mere end klaps over fingrene eller isolation og følelseskulde? Flere psykiatriske undersøgelser viser, at det sidste faktisk er det værste. Dertil kommer, at den nedværdigelse og mishandling, begge dele kan være eller ligefrem er udtryk for, i forvejen kan rammes af den danske lovgivning. Vore myndigheder har allerede lovgrundlag nok til at skride ind. Der kan her peges på straffeloven og bistandsloven, hvoraf det fremgår, at børn og unge skal sikres at vokse op under forhold, der fremmer en sund sjælelig og legemlig udvikling.

Da forslagsstillerne fornuftigvis ikke forestiller sig nogen sanktion i forbindelse med såkaldt ulovlig revselse – det ville også bare gøre ondt værre – er det vel et spørgsmål, hvad en sådan paragraf er værd, uanset hvor man nu placerer den. Det er da også pointen i betænkning nr. 985 fra efteråret 1983 om forældremyndighed og samværsret. På side 49 konkluderer arbejdsgruppen, at det er at foretrække, at den nødvendige holdningspåvirkning, som er meningen med beslutningsforslaget, sker i form af oplysning i stedet for ved fastsættelse af en lovregel. Det er ikke rigtig det, man bruger love til; det er det, man bruger kampagner til.

Hvad det tredje forslag angår, vedrørende etablering af krisecentre og beredskabsfamilier, så virker dette jo allerede inden for kommunernes og børne- og ungdomsforsorgens område, og det påhviler i dag amtsrådene at sørge for at oprette og drive forskellige typer institutioner for børn og unge.

Med hensyn til det fjerde forslag, vedrørende børns ret til midlertidig separation, synes jeg nok, at man skal være meget varsom med at bringe det offentlige for dybt ind i familiernes liv og gøre det til en tredjepart ved familiens forhandlinger. Jeg er her enig med hr. Ole Vig Jensen, som ved den tidligere førstebehandling, den 1. april 1982, sagde, at man skal være yderst forsigtig med indgreb udefra. Det står i Folketingstidende 1981-82, 2. samling, sp. 5047.

Den forsigtighed, som skal til, for at der kan værnes mod den totale stat, der våger over os og er med i alle vore livsforhold, må lægges til grund for behandlingen af nærvæ-

[Per Stig Møller]

rende beslutningsforslag, for det er ikke rigtigt, hvad der står om dette emne i børnekommissionens betænkning, side 161, at familiens indre mønster skal betragtes i relation til samfundsmønsteret. Hvis det var rigtigt, så ville samfundet aldrig kunne udvikle sig.

Birthe Rønn Hornbech (V):

Venstre afviser dette forslag – lad det være sagt med det samme. Venstre vil ikke på nogen måde medvirke til, at man i højere grad, end det er tilfældet i dag, åbner mulighed for indblanding i familiens indre anliggender fra lovgivningsmagts side. Men jeg vil da gerne tilføje, at vi naturligvis, som alle andre vel er det, er imod enhver form for vold, ikke mindst den vold, der finder sted over for de fysisk svage og forsvarsløse børn.

Det er, som om forslagsstillerne overser vold mod børn, der i dag er strafbar. Vold mod børn straffes efter præcis de samme regler som vold mod voksne. Læser man straffeloven, er det slet ikke muligt at finde belæg for, at man overhovedet må slå sine egne børn. Talrige voldssager hvert år, der fører til domfældelse, fortæller da også, at straffelovens regler anvendes over for forældre, der øver vold mod deres egne børn.

Når forslagsstillerne i bemærkningerne fremmaner forfærdelige eksempler på børn, der hvert år indlægges med knoglebrud og andre kvæstelser, der er forårsaget af forældres vold, så må jeg fremhæve, at denne vold naturligvis er strafbar i dag. Det er, som om VS i sine bemærkninger bevidst forplumrer fremstillingen af gældende ret.

Det er da rigtigt, at domstolene har accepteret det, vi i daglig tale med et lidt ubehageligt ord kalder en vis revselsesret. Denne revselsesret er, så vidt jeg kan vurdere det, blevet indskrænket i de senere år i retspraksis og skulle måske indskrænkes yderligere. Det ville jeg personlig ikke have noget imod. Jeg synes, at vi skal benytte dette forslag til at få en drøftelse i retsudvalget og måske tilkendegive, at vi naturligvis er stærkt imod børnevold og ser med alvor på disse problemer. Men derfra og til totalt at afskaffe revselsesretten er der et stykke. Hvordan vil man i øvrigt lovteknisk afskaffe noget, der ikke i forvejen er tilladt efter lovteksten?

Vil VS udvide det kriminelles område? Det plejer ikke at være deres politik. Hvad er deres ærinde i grunden i denne sag? Ved VS ikke, hvor vanskeligt det i forvejen er at gennemføre disse børnevoldssager bevismæssigt? Ved VS ikke, hvilken psykisk belastning det er i disse sager at gennemtvinge en politiafhøring og retslig afhøring af de børn, der i forvejen er udsat for fysisk vold? Ved VS ikke, at disse børn er fantastisk loyale over for deres forældre, selv når de udsættes for grov vold? Er det stikkervirksomhed fra børnene mod deres forældre, VS ønsker, eller hvad er det?

Venstre vil ikke på nogen måde være med til en lovgivning, der kan sætte børnene op mod deres forældre, men vi vil altid udtrykke vor afsky over for børnevold, og vi må opfordre de voksne, der er vidner til strafbar vold, til altid at gribe ind og få forholdet anmeldt til politiet. Mange mener, at det er lettere at lade være at blande sig.

Jeg håber, at man forstår venstres synspunkt i denne sag. Vi ser gerne, at straffebestemmelsen, som den er i dag, udnyttes i højere grad, altså at alle voksne er opmærksomme på børnevolden, og at de anmelder den. Volden er desværre nok mere udbredt, end de fleste bryder sig om at indrømme. Derfor vil jeg imødekomme forslagsstillerne så meget, at jeg vil sige, at jeg meget gerne vil være med til at diskutere dette alvorlige problem i retsudvalget, men ikke under de af forslagsstillerne opstillede forudsætninger.

Det drejer sig for venstre om på den ene side at værne familiens trivsel, tryghed og selvstændighed og på den anden side at støtte og hjælpe de børn, der er udsat for strafbar vold. Det drejer sig i 1984 ikke om, at lovgivningens lange arm skal blande sig i familiens indre forhold, men om gennem en holdningsbearbejdning at få bedre vilkår for de enkelte familier og skabe sådanne rammer, at forældrene kan give deres børn en tryk opvækst i frihed under ansvar.

I venstres folketingsgruppe og i venstres organisation drøfter vi løbende, hvorledes vi giver forældre og børn muligheder for den mest harmoniske tilværelse. Det er efter venstres opfattelse det bedste værn mod vold.

(Kort bemærkning).

Inge Fischer Møller (S):

[Inge Fischer Møller]

Jeg skal prøve at gøre det kort. Jeg tror, at alle ved, at når det går så galt, at børn er udsat for vold, der medfører f.eks. knoglebrud, så kører apparatet. Men vi skulle gerne nå så langt, at man kan sige, at ingen voksen har ret til som led i opdragelsen af et barn at bruge fysiske og psykiske afstraffelsesmidler. Hvordan kan man forlange, at børn og unge skal få respekt for deres forældre, hvis forældrene benytter sig af de metoder?

Når det er sagt, vil jeg godt understrege, at jeg ikke tror på, at der findes onde forældre, men jeg tror på, at der findes ulykkelige forældre, og derfor er det nødvendigt at koble de sociale myndigheder på.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Fru Inge Fischer Møller og jeg tilhører jo dem, der uden for Christiansborgs mure ser de meget alvorlige tilfælde. Det tror jeg jeg tør sige at vi begge to er dybt præget af, og derfor tror jeg også, vi kan finde en fornuftig løsning i retsudvalget.

Jeg understreger, at i strafferetlig forstand er et puf vold. Det er der praksis for. Vi må passe på, at vi ikke skaber et skisma mellem børn og forældre, som finder det fornuftigt at anvende ikke afstraffelse, som fru Inge Fischer Møller sagde, men et puf, et klaps, et rap over fingrene, hvis børnene er ved at skade sig selv.

Ebba Strange (SF):

Da vi i efteråret førstebehandlede et lignende forslag fra VSerne, havde vi en lang debat om, hvorvidt der overhovedet eksisterer en revselsesret i dansk lovgivning. Det er selvfølgelig en interessant diskussion, hvis man vil afskaffe den ret.

Jeg gjorde mig dengang til talskvinde for, at hvis vi skulle lave en lovregel – og det mener jeg vi skal – for at sikre os, at alle mennesker ved, at der i hvert fald i den lovgivende forsamling er et flertal imod forældres ret til at slå deres børn, så skulle vi vælge den formulering, som børnekommissionen har foreslået i sin betænkning, fordi den ligesom vender problemet om. Den siger ikke, at noget er forbudt, men den siger, at den, der er betroet ansvaret for et barn, har pligt til at varetage omsorgen under hensyn til, at bar-

net ikke bliver udsat for revselse eller anden krænkende behandling.

Børnekommissionen siger det samme, som VSerne siger i deres bemærkninger, nemlig at vi ikke kan have nogen interesse i generelt at kriminalisere forældre, der giver deres børn det, som er blevet kaldt et rap eller et tjat eller sådan noget. Jeg tror, vi alle sammen er enige om, at det, vi skulle bruge en sådan lovbestemmelse til, var at understrege, at slag er et uhensigtsmæssigt middel i børneopdragelsen.

Ellers kan jeg sige, at vi i socialistisk folkeparti, da vi førstebehandlede dette forslag for ikke så forfærdelig mange måneder siden, støttede dette og også de andre punkter i forslaget, om etablering af krisecentre og om retten til midlertidig separation. Det gør vi stadig væk. Vi har ikke ændret holdning. Vi mener, at der i de forslag ligger nogle muligheder for, at forholdet mellem forældre og børn kan udvikle sig mere afslappet, end det har en tendens til i nogle af de mest pressede familier.

Vi advarede dengang imod, at et lovfor- slag kunne rette sig særligt mod socialt dårligt stillede familier, og derfor sagde vi dengang, og det gentager vi, at noget af det allervigtigste er, at der i kommunerne og i amterne er penge til personale til at give alle de råd og al den vejledning til hårdt trængte familier, som de har brug for. Jeg mener, at det børnepolitisk allervigtigste i disse år, hvor flere og flere – især af vores lavtlønsfamilier, især af de familier, der består af enlige forsørgere, som vi får flere og flere af – er trængt økonomisk og dermed også bliver trængt menneskeligt, er en udbygning af for- sorgen for børn og unge i amterne og i kom- munerne. Det kommer i modstrid med den nedskæringspolitik, der føres herindefra over for amterne og kommunerne, og det er kolossalt beklageligt, fordi det vil ramme de svageste grupper.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Beslutningsforslaget fra VS er jo en gen- fremsættelse. Man oplyser i bemærkningerne, at det blev fremsat første gang i januar 1982 og gentaget i 1983, og nu kommer det altså for tredje gang.

Jeg vil gerne sige, at den radikale gruppe anser det for overordentlig væsentlige ting,

[Bernhard Baunsgaard]

man her beskæftiger sig med. I bemærkningerne gør VS selv opmærksom på, at noget af det helt afgørende må være, at vi nu iværksætter en oplysningskampagne om, hvordan børn egentlig reagerer, og hvad der sker, når man bruger vold mod dem. Jeg er enig i dette. Det er helt væsentligt for, at vi kan komme videre med at skabe et godt forhold til børnene. Jeg håber meget, at der denne gang kommer noget ud af behandlingen i udvalget af dette beslutningsforslag.

Birgith Mogensen (CD):

Dette VS-forslag var første gang under betegnelsen beslutningsforslag nr. B 4 til debat her i folketingsalen den 1. april 1982 under overskriften »Forslag til folketingsbeslutning om børns rettigheder og sikkerhed«. Bortset fra en forkortelse samt overskriften, der nu er ændret til »Forslag til folketingsbeslutning om børns beskyttelse mod vold«, er beslutningsforslag nr. B 70's tekstindhold næsten analogt med det forslag til folketingsbeslutning, nr. B 4, som blev behandlet den 1. april 1982. CD har ikke skiftet mening, og derfor nøjes jeg med at henvise til mit indlæg, som kan læses i Folketingstidende 1981-82 (2. samling), sp. 5044-5046. CD ønsker stadig væk ikke at belemre børnefamilier med hele den formyndertankegang, som er essensen i og formålet med forslaget.

Jeg vil minde om, at B 70 er endnu mere uaktuelt, end det var for 2 år siden, bl.a. fordi der efterhånden kun fødes ønskebørn. Det siger sig selv, at noget, man ønsker sig, behandler man også godt, når ønsket er opfyldt.

CD kan ikke tilslutte sig forslaget.

Arentoft (FP):

Fremskridtspartiet har også tidligere afvist dette forslag, selv om det har haft anden titel. Vi mener, at en kærlig faderhånd eller en kærlig moderhånd anbragt på det rigtige tidspunkt og på det rigtige sted ikke er af det onde. Det er klart, at så snart der bliver tale om vold, er det noget helt andet, og så er der lovgivning om det. Vi skal ikke have svenske tilstande her. Vi skal ikke have børn til at angive deres forældre og den slags ting, så derfor afviser fremskridtspartiet forslaget.

Inger Stilling Pedersen (KrF):

Kristeligt folkeparti afviser forslaget; der skal ingen tvivl herske om det. Jeg synes, det er sagt så vældig godt i dag, at vi i forvejen har en lovgivning imod vold. Man kan måske se på, om den fungerer godt nok, om der er noget, der skal gøres dér.

Når vi ikke kan gå med til f.eks. at afskaffe revselsesretten, er det, fordi den er så svær at definere. Jeg sad med en flok børn i går og diskuterede det her, og så sagde jeg til et af dem: hvis jeg nu gør sådan lidt ved dig ved kinden, vil du så sige, jeg har slået dig? Det kunne han ikke rigtig sige, det ville han nok ikke sige, men hvis han var rigtig vred, ville han måske udlægge det på den måde. Det er det samme, der kan ske i skolen. Derfor skal man være meget forsigtig med overhovedet under nogen form at røre ved børn, for det kan udlægges på en helt anden måde. Jeg tror, det vil give en masse problemer. Vi har også set fra vore nabolande, hvad det fører til, så jeg tror ikke, det er et godt forslag.

Jeg er modstander af klø, for jeg tror overhovedet ikke på, at det hjælper, men hvis voksne er i en eller anden situation, hvor de taber besindelsen – hvad vi alle sammen kan gøre – kan komme til at gøre nogle ting, som de bagefter fortryder. Så må det være rigtigst, at familien kan snakke lidt om det, at man ikke får en retssag ud af det. Man siger, at der ingen sanktioner skal være. Jeg kan overhovedet ikke se, at det forslag skulle være en god ting, men jeg synes, det er vældig godt, at vi tager problemet om selve volden op; det er noget meget uhyggeligt, og det kan gå ud over børn.

Forslaget om midlertidig separation fra forældrene synes jeg heller ikke er godt. Jeg kan godt forstå problemerne, særlig med teenagere, de yngste af dem; der kan være vanskeligheder. Men jeg kan også levende forestille mig diskussionen derhjemme: »Jeg kan jo bare stikke af, jeg kan jo bare gå.« Det er ikke så enkelt.

Jeg mener også, der kan være nogle steder, hvor det er muligt at gribe ind og hjælpe børn, når de virkelig er i vanskelige situationer, som de kan være det. Men vi skal passe på, at vi ikke griber ind og sætter os i forældrenes sted. Det kan give en masse problemer.

Vi afviser derfor forslaget.

Lenger (VS):

Jeg vil gerne sige tak til ordførerne for socialdemokratiet, SF og det radikale venstre for en positiv modtagelse af forslaget. Det er for så vidt ikke overraskende, for det er, som også ministeren nævnte i sit indlæg, en gennemfærdigelse. Forslaget nåede jo på grund af folketingsvalget ikke at blive færdigbehandlet, og hvis det ikke når at blive færdigbehandlet i denne samling, vil vi komme til at opleve en gennemfærdigelse igen til oktober.

Derimod er forslaget ikke bare forkortet, som fru Birgith Mogensens var inde på. Nej, sagen er, at i forhold til det oprindelige, meget mere omfattende forslag fra VS har vi taget 4 punkter ud, fordi der allerede i 1982 var en bred opbakning bag netop disse 4 punkter.

Forslaget drejer sig ikke om at kriminalisere forældre. Det drejer sig om at give en støtte til både børn og forældre. De undersøgelser, som vi henviser til, bl.a. i bemærkningerne til forslaget, viser, at også danske børn i stort omfang udsættes for fysisk afstraffelse. Men i det omfang det sker, er det som oftest imod forældrenes inderste ønsker og hensigter, i hvert fald hvis vi ser på tilsvarende undersøgelser af, hvilken indstilling forældrene havde til fysisk afstraffelse, før børnene blev født.

Når der forekommer fysisk afstraffelse, er det mange gange, fordi tingene kører op i en spids og hverken forældre eller børn har nogen muligheder for at få hjælp, nogen steder at gå hen i disse situationer. Det er helt bevidst, at VS ikke kombinerer afskaffelse af revselsesretten med egentlige straffebestemmelser. Vi er nemlig ikke ude efter smålige hævn togter, men vi er ude på at begrænse og helst afskaffe den korporlige afstraffelse af børn. Derfor er der ingen straffebestemmelser, men i stedet forslag om en oplysningskampagne, om krisecentre og om ret til midlertidig separation mellem børn og forældre.

Straffebestemmelser eller ej, retspraksis viser, at et par lussinger, der ikke sætter mærker, er noget nær den yderste grænse for revselsesretten, så vi har allerede i dag disse straffebestemmelser, som flere ordførere så kraftigt har advaret imod.

Derimod har vi ingen hjælpeforanstaltninger, og det er jo det, der er nødvendigt for at undgå situationerne. Jeg ser her bort fra, at

vi har nogle begrænsede ressourcer ved døgnkontakten i København. Ellers er der ingen hjælpeforanstaltninger.

Muligheden for en midlertidig separation mellem børn og forældre er fra vores side tænkt som en mellemløsning mellem de to hver for sig ekstreme situationer, der eksisterer i dag: enten at lade familien sejle sin egen sø – med de uheldige følger, det kan få, og hvor revselsen kan blive afløst af en egentlig mishandling – eller at skride til en tvangsfjernelse. Det synes vi heller ikke er et lykkeligt middel.

Den foreslåede mellemløsning har til formål at undgå ekstreme foranstaltninger. De foranstaltninger, som mellemløsningen skal indebære, skal med andre ord fange problemerne i opløbet, og her tænker vi på en mulighed for en midlertidig separation.

Det er naturligvis, som det også er sagt fra ministerens og flere ordføreres side, et indgreb i familiens indre forhold at tillade en midlertidig separation, men det er dog for intet at regne mod det indgreb, som en tvangsfjernelse er udtryk for. Det kan tit være ganske banale situationer, der fører til fysisk afstraffelse af børn. Dette, at forældre udnytter deres hals- og håndsret alt for bogstaveligt og i sådanne situationer får problemerne til at gå op i en spids, kunne mange gange løses, blot der var lidt ekstra tid.

Samtidig vil jeg gerne slå fast, hvad også overlæge Svend Heinild var inde på i Politiken den 19. marts, at korporlig afstraffelse ikke hjælper noget som helst, og da slet ikke mod mere alvorlige forsyndelser, men at korporlig afstraffelse i disse situationer også kan gøre ondt værre. Det er næppe noget tilfælde, at vi kan se en sammenhæng mellem alvorlige lovovertrædelser og så, om vedkommende har fået mange tæv som barn.

Den oplysningskampagne, som VS foreslår, er vi ret åbne over for indholdet af og formen for, men en oplysningskampagne kan løse en del af problemerne. Vi har i bemærkningerne nævnt det eksempel, at når man kan lave OBS-film i fjernsynet om mærkning af privat ejendom, kan man også – endda med betydelig større relevans – lave OBS-film om afstraffelse af børn.

Jeg vil godt kommentere nogle af de bemærkninger, der er faldet.

Ministeren spurgte – noget polemisk, synes jeg – om det var værre med fysisk afstraffel-

[Lenger]

se, end det var med kulde og ligegyldighed. Nej, det er det muligvis ikke, men vi foreslår heller ikke kulde og ligegyldighed som alternativ. Vi foreslår nogle andre foranstaltninger som alternativ. Det, at forældrene har en revselsesret, udelukker jo ikke, at man tillige samtidig anvender kulde og ligegyldighed. Det nytter ikke, at man nævner andre forfærdelige ting, man kan gøre ved børn, og spørger, om det er værre eller bedre. Det er ikke det, der er sagen, og det er ikke det, der er alternativet.

Ministeren ser også nogle vanskeligheder ved at indfortolke den begrænsning i det strafbare område, som vi altså fortsat vil fastholde, og det kan man da godt sige sådan rent formelt, men forslaget tilsigter – det ligger i bemærkningerne, som står på tryk, og det ligger i de bemærkninger, som er faldet her i dag, også fra flere andre ordførere – altså ikke nogen udvidelse af det strafbare område.

Den konservative ordfører kunne tilslutte sig kampagnen, og det er vi da glade for, men vi havde meget svært ved at se, at man kunne have en paragraf, uden at der samtidig var tilknyttet strafferammer. Det var også det, som venstres ordfører havde problemer med. Vi opfatter altså dette som en helhed, som en holdningspåvirkning, som en proces, der først og fremmest skal klares ved, at der stilles nogle tilbud til rådighed for både forældre og børn, og ikke på den måde, at vi skal fare frem med bål og brand. Det er ikke meningen med forslaget, og man løser ikke noget problem – det er korrekt, hvad de borgerlige ordførere er inde på – ved at gøre det decideret strafbart at udnytte sin revselsesret, men det er et led i den proces, der skal hindre, at der bliver anvendt korporlig afstraffelse af børn.

Den konservative ordfører var også inde på spørgsmålet om en midlertidig separation og afviste det ud fra, at det ville gøre det offentlige til en tredjepart. Det er korrekt, men det offentlige er allerede i dag en tredjepart. Det er det offentlige, når situationen tilspidises så meget, at man må bruge det meget værre middel, som tvangsfjernelse er et udtryk for. Det har jeg nævnt én gang, det skal jeg ikke gentage, men vi opfatter den midlertidige separation som et blidere middel, der kan afværge de værste konfrontationer senere.

Venstres ordfører stillede et fjendebillede op og gav sig derefter med fynd og klem til at bekæmpe dette fjendebillede. Hun var inde på, hvor forfærdeligt det var at skulle politiafhøre børn, og spurgte, om vi nu ønskede stikkervirksomhed. Nej, det er tværtimod lige præcis det, vi vil undgå. Hvis man kombinerer en afskaffelse af revselsesretten med disse ekstra foranstaltninger, som forældre og børn kan gøre brug af, kan man tværtimod undgå de situationer, hvor man skal til at inddrage en politimyndighed, fordi der foreligger egentlig vold. Vi ved godt, hvor ulykkeligt det er at skulle politiafhøre børn, ligesom en stikkervirksomhed ville være meget ulykkelig. Netop derfor foreslår vi altså heller ingen straffebestemmelser, og derfor kombinerer vi forslaget med disse yderligere foranstaltninger, sådan at afskaffelse af revselsesretten ikke står alene.

Det undrede mig, at venstres ordfører i det samme indlæg kunne gøre sig til talskvinde for yderligere at indskrænke revselsesretten i relation til straffen, som den foreligger i dag. Det er præcis det, som venstres ordfører kritiserer VS for at ville. Dermed anvender hun lige præcis det middel, som både hun selv og andre ordførere – og også VS' for den sags skyld – har sagt vil være meget betænkeligt, nemlig at udvide straffemulighederne.

Jeg har ikke nogen særlige bemærkninger til hr. Arentofts indlæg. Han indførte et begreb, som hedder kærlige tærsk, og det kan man da sikkert godt operere med, men det går noget i den modsatte retning af det, som vi vil.

Fru Inger Stilling Pedersen nævnte et mærkværdigt eksempel, som jeg godt vil tage frem. Det er altså en dårlig måde at komme uden om problemstillingen på at nævne et lille eksempel med, at en eller anden giver en anden et lille tjat på kinden, som enhver ved ikke er vold, og som lige så godt kunne have været et kærtegn; men hvor man kan diskutere, om det nu er vold eller revselse, eller hvad det er. Den slags specielle situationer, som jo intet som helst har at gøre med den problemstilling, at forældre og børn kan komme ud i nogle situationer, som de har vanskeligt ved at klare, kan vi ikke opfatte som en særlig god begrundelse for at afvise problemstillingen og afvise forslaget. Det er jo slet ikke den slags situationer, vi sigter på, men tværtimod den meget omsiggribende

[Lenger]

fysiske afstraffelse af børn, som vi er ude på at bekæmpe. Der kan altid nævnes sådan nogle mere eller mindre mærkværdige eksempler, og så kan man bruge dem til at afvise forslaget med. Det synes vi ikke er en god argumentation.

Jeg tror, at det, som er fru Inger Stilling Pedersens problem, er, at hun har meget vanskeligt ved at forestille sig, at man kan afskaffe revselsesretten uden samtidig at indføre sanktioner. Det er nok dér, det dybest set ligger. Det mener vi altså godt at man kan, og det er baggrunden for, at vi har fremsat forslaget.

Derfor er jeg glad for, at det har fået en relativt positiv modtagelse her i salen i dag.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Må jeg sige i anledning af de bemærkninger, der er kommet om en revselsesret, at en sådan mener jeg ikke eksisterer. Der var en gammel bestemmelse i Danske Lov, som man kan sige gav udtryk for en ret til at revse børnene, men den har ingen påberåbt sig i nogen domme i nyere tid. Det er altså ikke med en lovhjæmmel, man kan sige, at der eksisterer en revselsesret i den nuværende retspraksis. Det, der eksisterer, er en begrænsning i straffelovens § 244, hvor man ikke rejser tiltale og ikke domfældes i tilfælde af, at der foregår en legemlig afstraffelse af børn af en sådan karakter, at der ikke er tale om mishandling eller andet stærkt voldeligt.

Derfor kommer hr. Lenger heller ikke uden om, at hvis man vedtager hans forslag, så fjerner man den begrænsning, vi i dag har i § 244. Hvad vil det sige? Det vil sige, at det står enhver frit for at anmelde enhver legemlig afstraffelse, der finder sted fra forældres side over for deres børn. Jeg synes, at enhver må kunne sætte sig ind i, hvad det vil betyde af øgede vanskeligheder i en familie, når noget, der ikke har karakter af det, vi i almindelighed forstår ved vold, giver anledning til anmeldelse, måske domfældelse.

Derfor er det et forslag, der betyder en udvidelse af kriminaliteten, fordi man vil ophæve begrænsningen. Det er det, vi er imod, og det er det spørgsmål, venstresocialisterne slet ikke har klaret med deres forslag. Det er grunden til, at jeg afviser det. Jeg har også indtryk af, at denne afvisning finder

sted fra et flertal af ordførerne, fordi man netop ikke ønsker at udvide det kriminelle område på dette felt. Det kommer man altså ikke uden om.

Flere ordførere, først hr. Per Stig Møller, dernæst fru Ebba Strange og hr. Bernhard Baunsgaard, har været meget inde på spørgsmålet om en oplysningskampagne. Den ser jeg meget gerne, og jeg vil også meget gerne medvirke til, at den bliver sat i gang. Jeg tror nok, at vi har behov for en bredere anlagt oplysningskampagne imod vold, men selvfølgelig således, at familievolden udgør en væsentlig del af den oplysningskampagne, der skulle sættes i gang. Nu taler vi om et område, som jeg ikke synes er det, der er særlig afgørende i forbindelse med spørgsmålet om vold, men vi ved jo, at der beskyttet af familiesamhørigheden – hvad enten det er samboende partnere, eller det er forholdet mellem forældre og børn – finder en vold sted, som er meget svært at komme til livs. I mange tilfælde kommer der ingen anmeldelser, og hvis der kommer en anmeldelse, bliver den, ved vi, i en hel del tilfælde trukket tilbage. Her tror jeg nok at en oplysningskampagne kunne have en betydning, iværksat på et bredere område og gennemarbejdet. Jeg vil gerne på grundlag af den drøftelse, vi har haft her, tage en samtale med formanden for det kriminalpræventive råd, landsretspræsident Haulrig, og, hvis man er enig i det, opfordre til, at man derfra søger at iværksætte en sådan kampagne. Jeg synes, det er det naturlige, at man tager initiativet netop i det kriminalpræventive råd.

Lenger (VS):

Spørgsmålet om, hvilke uheldige konsekvenser en afskaffelse af revselsesretten vil føre til, vil jo i allerhøjeste grad afhænge af ministeren. Forslaget er udformet som et beslutningsforslag, hvor det vil være op til ministeren at komme med det næste udspil. Under behandlingen af forslaget i november 1983 var socialdemokratiets ordfører på sagen, hr. Erik B. Smith, ude med den mulighed, at man kunne forestille sig en bestemmelse, som pålagde forældrene at værne børn mod vold. Det er en udformning af bestemmelsen, som er én mulighed blandt en række andre, men den indeholder i hvert

[Lenger]

fald ikke den uheldige situation, som ministeren omtaler her.

Ministeren siger også, at enhver vil kunne anmelde forældre, hvis man afskaffer revsesretten i en eller anden form. Det kan man sandelig også i dag. Det er bare ikke det, der er situationen. Der findes allerede i dag en lang række situationer, hvor man endda skal anmelde forældrene – det gælder visse offentlige myndigheder; den bestemmelse er kommet ind i forbindelse med bistandsloven – men det er ikke det, der er afgørende, om enhver kan anmelde eller ej. Det, der er afgørende, er, hvorvidt en afskaffelse af revsesretten i sig selv vil føre til ændringer i retspraksis. Det behøver ikke at være tilfældet. Det kommer jo meget an på, hvordan paragraffen, hvordan bestemmelsen er udformet – og ikke mindst de bemærkninger, der ledsager den. Hvis man gør det klart, opnår man i hvert fald ikke de uheldige konsekvenser, som ministeren er inde på.

Endelig mener jeg også, at ministeren ser alt for isoleret på forslaget, for – jeg vil præcisere det endnu en gang; så gør jeg det heller ikke mere i dag – det går ikke ud på at straffe sig ud af problemerne. Det kan tværtimod være meget ulykkeligt, hvis en familie er i en dårlig situation, som også ytrer sig i, at børnene får tæv, at der så kommer straf oven i købet. Det kan gøre ondt værre. Det er ikke det, vi vil opnå. Det er tværtimod det, som vi vil hindre, men hindre på et tidligt tidspunkt, før problemerne er blevet alvorlige.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 110:

Forslag til folketingsbeslutning om børns retsstilling.

Af Torben Lund (S), Leif Hermann (SF), Lone Dybkjær (RV) og Anne Grete Holmsgård (VS) m.fl.

(Fremsat 3/4 84).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

I modsætning til det forrige forslag, der har været behandlet tidligere, fremkommer dette forslag i det væsentlige som førsteangangsforslag. Det har også en stor rækkevidde, en betydelig principiel interesse, og derfor bliver det altså nogle flere bemærkninger, jeg mener det er rigtigt at gøre over for dette forslag, end jeg gjorde over for det tidligere.

Jeg er klar over, at grunden til, at forslaget kommer nu, er, at justitsministeriets arbejdsgruppe afgav en betænkning om forældremyndighed og samværsret i september måned sidste år. Jeg synes, at den pågældende arbejdsgruppe har udført et meget grundigt og seriøst arbejde, og at betænkningen på en række enkeltområder indeholder en forbedring af de gældende regler i myndighedsloven om forældremyndighed og værgemål. Jeg kan da også sige, at betænkningen stort set er blevet vel modtaget i forbindelse med høringen af de berørte myndigheder og organisationer. Men jeg vil også minde om, at på flere af de centrale punkter var arbejdsgruppens opgaver alene af teknisk karakter. Arbejdsgruppen skulle tage stilling til, hvordan man i givet fald kunne udforme regler om bl.a. forældremyndighed. Arbejdsgruppen har således ikke haft til opgave at tage stilling til, om det ville være rigtigt at indføre sådanne regler.

Flere af forslagsstillerne til dette beslutningsforslag var sidste år også forslagsstillere til lignende forslag om børns familieretlige stilling. Under første behandling i februar sidste år mindede jeg i debatten om fælles forældremyndighed om, at spørgsmålet allerede har været behandlet i to udvalg, ægte-skabsudvalget og børnekommissionen, og at der i de to udvalg var delte meninger om, hvorvidt der bør være adgang til at aftale